

Л. В. МЕЛЬНИЧУК,

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту,

Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій

ORCID: 0000-0003-4882-2858

e-mail: l.melnichuk@duikt.edu.ua

Я. В. ПЕРЕЦЬ,

здобувач другого рівня вищої освіти,

Державний університет інформаційно-комунікаційних технологій

Розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємств у сучасних умовах

Стаття присвячена комплексному дослідженню сутності та ролі зовнішньоекономічної діяльності підприємств у сучасних умовах. Проаналізовано основні підходи до формування стратегій розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємства, виявлено, що використання стратегій розвитку підприємств у зовнішньоекономічній діяльності не тільки прискорить вихід із кризи за рахунок збільшення обсягів збуту на зовнішніх ринках, а й дозволяє посилити конкурентні позиції за межами держави. З'ясовано що розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємств необхідно здійснювати у межах національної зовнішньоекономічної політики. Встановлено, що співпраця з державними інститутами інших країн світу забезпечить участь держави у міжнародних організаціях та об'єднаннях, що призведе до підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств.

Ключові слова: зовнішньоекономічна діяльність, розвиток, стратегія, держава, імідж.

L. V. MELNICHUK,

PhD in History, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Management

State University of Information and Communication Technologies

ORCID: 0000-0003-4882-2858

e-mail: l.melnichuk@duikt.edu.ua

Ya. V. PERETS,

Second-level Higher Education Student,

State University of Information and Communication Technologies

Development of Foreign Economic Activity of Enterprises in Modern Conditions

The article is devoted to a comprehensive study of the essence and role of foreign economic activity of enterprises in modern conditions. The main approaches to the formation of strategies for the development of foreign economic activity of enterprises are

analyzed, it is found that the use of strategies for the development of enterprises in foreign economic activity will not only accelerate the recovery from the crisis by increasing sales volumes in foreign markets, but also allow strengthening competitive positions outside the state. It is found that the development of foreign economic activity of enterprises must be carried out within the framework of national foreign economic policy. It is established that cooperation with state institutions of other countries of the world will ensure the participation of the state in international organizations and associations, which will lead to an increase in the efficiency of foreign economic activity of enterprises.

Keywords: *foreign economic activity, development, strategy, state, image.*

Постановка проблеми. Реалізація інноваційної моделі розвитку України передбачає необхідність ефективного використання різних форм інтеграції у глобальний ринок. При цьому накопичений людський капітал, науково-виробничий потенціал дають підстави стверджувати про доцільність та можливість експорту високотехнологічної продукції. Тому заходи щодо стимулювання експортної та оптимізації імпоротної діяльності об'єктивно спрямовані на зниження собівартості продукції, підвищення її якості та конкурентоспроможності.

Водночас, необхідність активізації зовнішньоекономічної діяльності підприємствами (ЗЕД) в умовах кризи пояснюється потребою в залученні валютних ресурсів для погашення заборгованості за імпорт комплектуючих, частка яких у виробничій собівартості продукції досить висока. Крім того, зовнішньоекономічна діяльність більшості підприємств носить стихійний характер, не відрізняється стабільністю та логічною упорядкованістю, що значно послаблює їх конкурентні переваги на міжнародних ринках. Ключовим напрямом усунення зазначених негативних моментів має стати формування зовнішньоекономічної стратегії, яка дозволить підприємствам адекватно реагувати на коливання ринкової кон'юнктури та максимально ефективно використати наявні резерви розширення власної ніші на ринку.

Метою дослідження є визначення ролі та специфіки стратегій розвитку у зовнішньоекономічній діяльності, виявлення основних чинників, що впливають на їх ефективність, та обґрунтування напрямів удосконалення системи державного управління ЗЕД в умовах сучасних суспільно-економічних трансформацій.

Проведені дослідження спрямовані на вивчення питань, пов'язаних з стратегічним розвитком зовнішньоекономічної діяльності українських підприємств в сучасних умовах невизначеності. Однак, у літературі не отримали належного обґрунтування прикладні аспекти формування стратегії зовнішньоекономічної діяльності, недостатньо системною є ідентифікація факторів впливу на зовнішньоекономічну активність, методика аналізу не забезпечує належного рівня формалізації експортно-імпортних операцій, наголошується на декларативності пропозицій ризиків та встановлення взаємозв'язку між результативністю виходу на зовнішній ринок та окремими соціально-економічними та виробничо-технічними факторами, не розробленою залишається система прийняття оптимізаційних рішень, яка б враховувала нові технологічні виклики глобальної економіки.

Практика показала, що існує деяка невизначеність щодо поняття «Зовнішньоекономічна діяльність». Це обумовлено ототожненням у законодавстві зовнішньоекономічної діяльності з здійсненням експортних та імпортних операцій. Тому ЗЕД підприємства з урахуванням змісту взаємовідносин, що виникають між її суб'єктами, доцільно розглядати як економічне явище та як процес.

Основний текст. ЗЕД як явище – це система міжнародних відносин, що виникають між суб'єктами господарювання країн світу внаслідок виробництва, обміну та споживання товарів, послуг та ідей в умовах необмеженості потреб у результаті виходу за межі національних господарств з метою максимізації прибутку.

ЗЕД як процес є складним ланцюжком дій – від пошуку (зародження) підприємницької ідеї до її втілення у конкретний проект, який забезпечує виготовлення товарів, виконання роботи та надання послуг, конкурентоспроможних на міжнародних ринках. Саме цей процес і має бути відображений у стратегії зовнішньоекономічної діяльності.

На основі дослідження економічної сутності понять зовнішньоекономічна діяльність, стратегія та розвиток нами встановлено, що стратегія розвитку ЗЕД – це цілісна система заходів щодо довгострокових дій суб'єкта, спрямована на розвиток підприємства, зміцнення його позиції на зовнішніх ринках, задоволення споживачів та досягнення поставлених цілей.

Крім того, проблеми у сфері взаємодії виробника та споживача викликані сучасними умовами господарювання [1,3]. Глобалізація, загострення конкуренції, динамічні зміни ринкового середовища зумовлюють необхідність застосування системного підходу у рамках зовнішньоекономічної діяльності.

Сутність цього підходу полягає у поєднанні процесів створення та просування продукції, оптимізації фінансових та логістичних потоків, оцінці ризиків у рамках корпоративної стратегії. Крім того, можна позначити напрями взаємодії стратегії ЗЕД із функціональними стратегіями підприємства.

При цьому зміст місії стратегії ЗЕД на рівні підприємства відображено безпосередньо у визначенні, тобто заключатиметься у розвитку підприємства, мотивації, контролі здійснення ЗЕД, зміцненні позиції підприємства на зовнішніх ринках. У глобальному сенсі стратегія розвитку ЗЕД підприємства полягатиме у формуванні позитивного іміджу вітчизняної продукції та зваженому ставленні світової спільноти до України як до високотехнологічної країни.

Цілі в рамках стратегії можна визначити роллю та масштабами ЗЕД конкретного підприємства. У цьому випадку можна обґрунтувати доцільність виділення цільових рівнів ЗЕД. Виконання стратегічних цілей першого рівня забезпечується безпосередньо завдяки виходу на зовнішній ринок. Цілі другого рівня буде досягнуто, якщо підприємство зміцнить свої позиції, отримавши заплановані обсяги збуту продукції за відповідною прибутковістю. Третій рівень передбачає диверсифікацію ринків.

У той же час, аналіз рівня стратегічного планування, за результатами досліджень провідних підприємств, дають можливість стверджувати про недостатній рівень стратегічного планування ЗЕД, а саме: респонденти підтвердили необхідність планування експорту, але не бачать його необхідності для імпорту; стратегія ЗЕД як окремий компонент стратегічного планування відсутня.

У цьому випадку основні стратегічні рішення ухвалюються керівником підприємства одноосібно або на рівні вищого керівництва. У цих умовах основні проблеми стратегічного планування полягають у нестачі інформації про стан зовнішнього ринку, обмеженість фінансування, прояви економічної кризи [2].

При цьому наші дослідження доводять необхідність державної підтримки вітчизняних підприємств, що дозволить утримати виробництво продукції на колишньому рівні та відновити свої позиції на зовнішніх ринках. Оскільки

визначити підприємства з високим експортним потенціалом, які потребують допомоги на рівні держави, складно, тому доцільно передати ці повноваження на регіональний рівень.

На базі матриці відповідності підприємства рівню стратегічних цілей сформовано рекомендації щодо аналізу ефективності зовнішньоекономічної діяльності. Вони включають такі етапи: оцінка конкурентоспроможності продукції; аналіз діяльності підприємства на зовнішніх ринках; аналіз ЗЕД в умовах комерційного кредиту; аналіз оборотності коштів у зовнішньоторговельних операціях; облік коливання курсу валют.

Крім того, обґрунтовуючи можливість використання багатоетапної методики оцінки стратегічних рішень, яка полягає в послідовному застосуванні різних критеріїв оцінки альтернативи на вимогу організатора прийняття рішень. Вибір рівня цілей у системі ЗЕД здійснено у кілька етапів: прийняття рішень за критерієм математичного очікування наслідків; прийняття рішень щодо рівня ризику альтернативи; прийняття рішень щодо критерію дисперсії розподілу наслідків; ухвалення рішень за критерієм значення коефіцієнта варіації; ухвалення рішення за критерієм мінімуму очікуваних збитків.

Обґрунтованість запропонованої методики відбору рівнів стратегічних альтернатив у різних умовах розвитку здійснена на основі стратегії розвитку ТОВ «Комфорт Дім». У той же використано імітаційне моделювання ситуації при песимістичному та найбільш імовірнісному сценаріях розвитку економіки Узагальнення основних тенденцій подано у таблиці 1.

Таблиця 1

**Прогнозні доходи ТОВ «Комфорт Дім» від збуту продукції
на зовнішні ринки**

Рівні стратегічних цілей	Дохід від збуту продукції на зовнішній ринок, млн. грн.		
	Оптимістичний сценарій	Найімовірніший сценарій	Песимістичний сценарій
1-й рівень	$A - 45,00 - x_{11}$	$\Gamma - 33,75 - x_{12}$	$Ж - 22,50 - x_{13}$
2-й рівень	$B - 90,00 - x_{21}$	$\Gamma - 67,50 - x_{22}$	$З - 45,00 - x_{23}$
3-й рівень	$B - 162,00 - x_{31}$	$D - 123,30 - x_{32}$	$K - 81,00 - x_{33}$

Джерело: систематизовано автором на основі [1–4]

Аналіз даних, наведених у таблиці 1, показує, що якщо критерієм відбору вибрано середнє квадратичне відхилення та рівень ризику, то оптимальними для підприємств будуть альтернативи другого рівня, оскільки значення середнього квадратичного відхилення в цьому випадку є низьким.

З іншого боку, для особи, яка приймає рішення, цей рівень стратегічних цілей неприпустимий у рамках найбільш імовірнісного та песимістичного сценаріїв розвитку економіки. За оптимістичного сценарію розвитку 3-й рівень стратегічних цілей матиме найвищий ризик недосягнення очікувань і найвище квадратичне відхилення, але існує висока ймовірність отримання надприбутків.

Це стосується й реалізації ЗЕД за найімовірнішим сценарієм. Тобто цей рівень оберуть ті підприємства, котрі схильні приймати ризиковані рішення. Для

підприємств не притаманих йти на ризики оптимальними будуть такі варіанти: 2-й рівень стратегічних цілей за оптимістичним сценарієм розвитку економіки; 3-й рівень за найбільш імовірнішим сценарієм розвитку; 1-й рівень – за песимістичного сценарію. У той же час, найнижчі рівні ризику не забезпечують надприбутків.

Оцінивши альтернативи за коефіцієнтом варіації, керівництво ТОВ «Комфорт Дім» ймовірно в межах своєї діяльності обере варіанти 2-го рівня за відповідних сценаріїв розвитку економіки. Застосовуючи очікувані збитки Z як критерій відбору альтернатив ($Z(A) = 492,293$; $Z(B) = 20,614$; $Z(B) = 269,35$; $Z(\Gamma) = 2710,82$; $Z(\Gamma) = 16,8782$; $Z(D) = 869,04$; $Z(Ж) = 7273,66$; $Z(З) = 123,578$; $Z(K) = 5172,63$), можна стверджувати, що ТОВ «Комфорт Дім» за оптимістичного сценарію оптимальним є досягнення цілей другого рівня; для найімовірнішого – третього; з песимістичного – великі збитки будуть отримані через будь-який рівень цілей.

Наведені значення в рамках розвитку ЗЕД дозволяє особам, що приймають стратегічні рішення, обрати альтернативу, реалізація якої приведе до отримання найбільших економічних вигод.

Для забезпечення такої адаптації керівництву підприємств необхідно продумати та розробити стратегії (Таблиця 2.) трансформації ЗЕД та відповідну оргструктуру, яка буде відповідати вимогам щодо досягнення пріоритетних цілей, ефективності їх діяльності та формування додаткових економічних стимулів, направлених на випуск затребуваної і конкурентної продукції.

Таблиця 2

Перспективні стратегії трансформації ЗЕД

№	Стратегія	Напрямок діяльності
1	Диверсифікація ринків збуту	Для зменшення залежності від окремих регіонів, компанії мають шукати нові ринки збуту. Наприклад, переорієнтація експорту з ринків СНД на ЄС, США, Азію та Африку
2	Інновації та цифровізація	Впровадження сучасних інформаційних систем, використання big data, автоматизація логістичних процесів сприяють підвищенню конкурентоспроможності на глобальному ринку
3	Партнерство та кооперація	Укладення стратегічних партнерств із міжнародними компаніями, участь у глобальних ланцюгах постачання, співпраця з іноземними інвесторами допомагають зміцнити позиції підприємств
4	Адаптація до міжнародних стандартів	Сертифікація продукції відповідно до стандартів ЄС, ISO та інших міжнародних вимог відкриває доступ до нових ринків
5	Розвиток людського капіталу	Підвищення кваліфікації працівників, навчання сучасним методам ЗЕД, впровадження програм розвитку персоналу сприяють ефективнішому функціонуванню компаній

Джерело: систематизовано автором на основі [2–5]

Крім того, для аналізу зовнішніх та внутрішніх умов відібрано групи факторів, що мають найбільший вплив на ЗЕД. Для цього використано метод експертної оцінки. Підприємства-респонденти обиралися з урахуванням таблиці випадкових чисел. Таким чином було відібрано 25 підприємств. Результати експертного опитування показали, що до основних груп факторів слід віднести: внутрішні – виробничі, технологічні; зовнішні економічні фактори на рівні держави; часу та простору; зовнішні економічні чинники лише на рівні ринку; освітні.

На основі методу багатofакторної лінійної регресії побудовано економіко-математичну модель визначення впливу факторів на розвиток зовнішньоекономічної діяльності. Отримано низку лінійних рівнянь залежності між відібраними факторами та обсягом експорту та виділено фактори, що мають найбільшу силу впливу на середньостатистичне підприємство виробництва меблів, узагальнено у таблиці 3.

Правильність відбору факторів, що мають найбільшу силу впливу на розвиток ЗЕД, підтверджена адекватністю та надійністю сформованих моделей, оскільки відповідні коефіцієнти кореляції та детермінації наближаються до 1, розрахункові значення критерію Фішера більш критичні, а явище мультиколінеарності відсутня.

Таблиця 3

**Основні виклики прийняття управлінських рішень
у державному секторі України**

<i>Назва факторів</i>	<i>Залежність обсягу експорту від оцінюваних параметрів</i>	<i>Фактори, що мають найбільшу силу впливу</i>
Технологічні	$Y = -2,1200X_1 + 2,8700X_2 + 0,0386X_3 + 0,0729X_4 - 0,0206X_5 + 0,3259X_6 + 0,1557X_7$ <p>де x_1 – залишкова вартість виробничих фондів, млн. грн., x_2 – інвестиції в об'єкти виробничого призначення, млн. грн., x_3 – введені в дію основні фонди, млн. грн., x_4 – прямі іноземні інвестиції у формі рухомого та нерухомого майна, x_5 – впровадження прогресивних технологічних процесів, x_6 – кількість використаних винаходів, корисних моделей x_7 – кількість підприємств, які впроваджують інновації у процес виробництва, Y – обсяг експорту</p>	Інвестиції в об'єкти виробничого призначення, кількість використаних раціоналізаторських пропозицій, винаходів, корисних моделей, промислових зразків
Виробничі	$Y = 1,9546X_1 + 0,4630X_2 - 0,7120X_3 - 0,1058X_4 - 0,1083X_5 - 0,7432X_6$ <p>де x_1 – обсяг наукових розробок, виконаних власними силами, млн.грн., x_2 – загальний обсяг інноваційних витрат, млн.грн., x_3 – обсяг інноваційної продукції із загального обсягу, поставленого на експорт, x_4 – освоєно виробництво нових видів продукції, x_5 – кількість освоєних зразків нових типів, x_6 - середньомісячна номінальна заробітна плата, грн., Y – обсяг експорту</p>	Обсяг наукових розробок, виконаних власними силами підприємств та обсяги інноваційної продукції підприємства
Зовнішньоекономічні	$Y = 0,2256 X_1 + 0,2503 X_2 - 0,2558 X_3 - 0,9542 X_4 + 0,5368 X_5 + 1,0330 X_6 + 0,8905 X_7$ <p>де x_1 – індекс офіційного курсу національної валюти, x_2 – офіційний курс національної грошової одиниці, встановлений Національним Банком України, x_3 – короткострокові кредити банків підприємствам, x_4 – довгострокові зобов'язання, млн.грн., x_5 – інвестиції за рахунок державних централізованих джерел фінансування, млн.грн., x_6 – прямі іноземні інвестиції, x_7 – кількість працівників, зайнятих у фінансуванні, кредитуванні та страхуванні, Y – обсяг експорту</p>	Обсяг інвестицій, кількість працівників, зайнятих у фінансуванні та страхуванні, інвестиції в основний капітал за рахунок державних джерел фінансування

Джерело: узагальнено автором на основі [3; 8]

У той же час метою моделювання є визначення оптимального обсягу прибутку. Саме прибуток від ЗЕД є цільовою функцією [4,5]. Для визначення обмежень оптимізаційного моделювання враховано такі умови: виручена валюта використовується для імпорту, що потребує дотримання валютної збалансованості; імпорт не повинен бути більшим за виробничі потреби.

Роблячи висновки, можна відзначити, що використання стратегії у зовнішньоекономічній діяльності не лише прискорить вихід із кризи за рахунок збільшення обсягів збуту на зовнішніх ринках, а й дозволить посилити конкурентні позиції за межами держави та підвищити імідж країни серед світової економічної спільноти.

Стратегію розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств необхідно здійснювати в рамках національної зовнішньоекономічної політики. При цьому співробітництво з державними інститутами інших країн світу забезпечить участь держави в міжнародних організаціях та об'єднаннях, що уможливить підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності кожного конкретного підприємства

Список використаних джерел

1. Корнилюк Р. (2024) Розвиток ІТ в Україні: поточна ситуація та перспективи. Блог *YC.Market*. URL: <https://blog.youcontrol.market/rozvitok-it-v-ukrayini-potochna-situatsiia-ta-pierspiektiv/>
2. Нудьга А. В., Манаєнко І. М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств України в умовах цифрової трансформації бізнесу. Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи: зб. тез доп. V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 25 квіт. 2024 р. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2024. 236с. URL: <https://confmanagement-proc.kpi.ua/article/view/303765>
3. Зелінська, О., Галазюк, Н. (2024). Трансформація зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств в умовах сучасних викликів. *Економіка та суспільство*, (70). DOI: 10.32782/2524-0072/2024-70-60
4. Боднарчук О. І. (2019) Поняття «зовнішньоекономічна діяльність» та етапи її розвитку в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. No 1. С. 83–86 URL: <http://lsej.org.ua/eng/index.php/archive?id=9>
5. Світовий банк. (2023). *Global Economic Prospects: The Impact of Globalization on Emerging Markets*. Світовий банк. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects>
6. Європейський банк реконструкції та розвитку (EBRD). (2025). *Transforming Business in Eastern Europe: The Role of International Trade and Investment*. EBRD. URL: <https://www.ebrd.com/>
7. Kyrychenko O. A., Vahanov K. H. Suchasna systema upravlinnia zovnishnoekonomichnoiu diialnistiu pidpr-yiemstva. URL: http://mer.fem.sumdu.edu.ua/ua/2008_1.htm Розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємств у сучасних умовах
8. Олійник О. В., Ксендзук В. Державне управління зовнішньоторговельною діяльністю країни в умовах воєнного стану. *Міжнародні економічні відносини*. 2022. No 4 (102). С. 50–59.
9. Гуменюк, О. М. (2023). Адаптація українських підприємств до міжнародних ринків: нові стратегії зовнішньоекономічної діяльності. Львів: Літера ЛТД. URL: <https://www.litera-ltd.com>

References

1. Kornyliuk, R. (2024). Rozvytok IT v Ukraini: potochna sytuatsiia ta perspektyvy [Development of IT in Ukraine: current situation and prospects]. *YC.Market Blog*.

- Retrieved from <https://blog.youcontrol.market/rozvitok-it-v-ukrayini-potochna-situatsiia-ta-pierspektivi/> [in Ukrainian].
2. Nudhha, A. V., & Manaienko, I. M. (2024). Zovnishnoekonomichna diialnist pidpriemstv Ukrainy v umovakh tsyfrovoi transformatsii biznesu [Foreign economic activity of Ukrainian enterprises in the context of digital business transformation]. In *Biznes, innovatsii, menedzhment: problemy ta perspektivy*: Proceedings of the V International Scientific and Practical Conference (Kyiv, April 25, 2024). Kyiv: Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute, Politekhnik Publishing House. Retrieved from <https://confmanagement-proc.kpi.ua/article/view/303765> [in Ukrainian].
 3. Zelinska, O., & Halaziuk, N. (2024). Transformatsiia zovnishnoekonomichnoi diialnosti vitchyznianskykh pidpriemstv v umovakh suchasnykh vyklykiv [Transformation of foreign economic activity of domestic enterprises under modern challenges]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 70. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-60> [in Ukrainian].
 4. Bodnarchuk, O. I. (2019). Poniattia «zovnishnoekonomichna diialnist» ta etapy yii rozvytku v Ukraini [The concept of “foreign economic activity” and stages of its development in Ukraine]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, 1, 83–86. Retrieved from <http://lsej.org.ua/eng/index.php/archive?id=9> [in Ukrainian].
 5. World Bank. (2023). *Global Economic Prospects: The Impact of Globalization on Emerging Markets*. Washington, DC: World Bank. Retrieved from <https://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects> [in English].
 6. European Bank for Reconstruction and Development. (2025). *Transforming business in Eastern Europe: The role of international trade and investment*. London: EBRD. Retrieved from <https://www.ebrd.com/> [in English].
 7. Kyrychenko, O. A., & Vahanov, K. H. (2008). Suchasna systema upravlinnia zovnishnoekonomichnoi diialnistiu pidpriemstva [Modern system of management of foreign economic activity of an enterprise]. Retrieved from http://mer.fem.sumdu.edu.ua/ua/2008_1.htm [in Ukrainian].
 8. Oliinyk, O. V., & Ksendzuk, V. (2022). Derzhavne upravlinnia zovnishnotorhovelnoiu diialnistiu krainy v umovakh voiennoho stanu [Public administration of foreign trade activity of the country under martial law]. *Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny*, 4(102), 50–59. [in Ukrainian].
 9. Humeniuk, O. M. (2023). *Adaptatsiia ukrainskykh pidpriemstv do mizhnarodnykh rynkiv: novi stratehii zovnishnoekonomichnoi diialnosti* [Adaptation of Ukrainian enterprises to international markets: new strategies of foreign economic activity]. Lviv: Litera LTD. Retrieved from <https://www.litera-ltd.com> [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Мельнічук Л. В., Перець Я. В. Розвиток зовнішньоекономічної діяльності підприємств у сучасних умовах. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. праць*. 2025. № 3–4. С. 112–119. DOI: 10.31767/nasoa.3-4-2025.11

Link to the article:

Melnichuk, L. V., Perets, Ya. V. (2025) Rozvytok zovnishnoekonomichnoi diialnosti pidpriemstv u suchasnykh umovakh [Development of Foreign Economic Activity of Enterprises in Modern Conditions]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii statystyky, obliku ta audytu – Scientific Bulletin of the National Academy of Statistics, Accounting and Audit*. 3–4. 112–119. DOI: 10.31767/nasoa.3-4-2025.11